

GŘ pro vzdělávání a kulturu

Program celoživotního učení

PROGRAM CELOŽIVOTNÍHO UČENÍ

Tvořivost a inovace

DOBRÉ PŘÍKLADY V EVROPĚ

Vzdělávání
a odborná
příprava

Obsah

3 Předmluva

4 Program celoživotního učení

Evropská ocenění za tvořivost a inovace v oblasti celoživotního učení

5 Comenius – školní vzdělávání

6 Erasmus – vysokoškolské vzdělávání

7 Grundtvig – vzdělávání dospělých

8 Leonardo da Vinci – odborné vzdělávání a odborná příprava

9 Jazyky

10 Informační a komunikační technologie (ICT)

Tvořivost a inovace v celoživotním vzdělávání

Prosazování celoživotního vzdělávání a podpora tvořivosti a inovací jsou dvě hlavní priority, které Evropská komise navrhla ve své strategické vizi pro vzdělávání a odbornou přípravu do roku 2020. Rok 2009 byl stanoven jako Evropský rok tvořivosti a inovací s cílem přitáhnout k této tematice pozornost širší veřejnosti. Záměrem Evropského roku 2009 je zvýšit povědomí o významu tvořivosti a inovací pro osobní, sociální a ekonomický rozvoj, a podporovat tak politickou debatu, šířit osvědčené postupy a prosazovat vzdělávání a výzkum.

Tvořivost a inovace jsou dva vzájemně se obohacující koncepty. Zatímco tvořivost je založena na kreativním myšlení a nápaditém chování, na jejichž konci jsou původní a hodnotné výstupy, inovace usilují o zavádění těchto tvůrčích myšlenek do praxe ve prospěch celé naší společnosti.

Pracovní trh požaduje v současné době nové dovednosti a znalosti. Významnou roli hraje Program celoživotního učení (angl. Lifelong Learning Programme, zkratka LLP), jenž pomáhá jednotlivým účastníkům při osvojování dovedností a schopností. Žáci, studenti, dospělí posluchači, učitelský sbor, účastníci školení i jejich školitelé představují velký potenciál pro rozvoj tvořivosti a inovací. Při účasti v nadnárodních aktivitách si mohou vyměňovat různé názory a metody uplatňované ve vzdělávání, vyučování a odborné přípravě.

Nejlepší projekty v oblasti vzdělávání a odborné přípravy financované evropskými vzdělávacími programy získávají od roku 2007 Evropská ocenění v oblasti celoživotního učení. Je mi potěšením, že mohu v této brožuře přestavit vítězné projekty pro rok 2009. Věřím, že tyto dobré příklady podpoří evropské občany, aby se chopili studijních příležitostí, a zdokonalovali se tak ve svých schopnostech, a že instituce a zainteresované osoby nabídnou v rámci Programu celoživotního učení inovační a tvůrčí projekty, které pomohou modernizovat evropské vzdělávací systémy a systémy odborné přípravy.

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized 'O' followed by 'u' and 'l'.

Odile Quintin

generální ředitelka Evropské komise pro vzdělávání a kulturu

Program celoživotního učení

4 |

Osvojování znalostí a dovedností prostřednictvím kvalitních vzdělávacích systémů a systémů odborné přípravy je nezbytnou součástí evropské strategie, jejímž cílem je vyrovnat se s takovými výzvami dneška, jako jsou globalizace, technický pokrok a stárnoucí populace. Znalosti, dovednosti a schopnosti představují základní aktiva nejen každého jednotlivce, díky nimž může uspět na pracovním trhu, ale i každé firmy, protože podporují její konkurenceschopnost a inovační kapacitu. Celoživotní vzdělávání je klíčem k osobnímu rozvoji i k ekonomickému úspěchu.

Program celoživotního učení (angl. Lifelong Learning Programme, zkratka LLP) podporuje evropské nadnárodní projekty zaměřené na vzdělávání a odbornou přípravu. S rozpočtem 7 miliard eur na období 2007–2013 na jedné straně umožňuje jednotlivcům, aby v kterékoli etapě svého života využívali příležitostí ke vzdělávání a odborné pří-

pravě po celé Evropě, a na druhé straně pomáhá vzdělávacím a školicím institucím a systémům při jejich modernizaci.

Evropská ocenění v oblasti celoživotního učení se udělují od roku 2007 nejlepším evropským projektům v oblasti vzdělávání a odborné přípravy s cílem zviditelnit kvalitní projekty a činnosti podporované evropskými vzdělávacími programy. Jedná se o „dobré příklady“ osvědčených praktik, které mohou být inspirací jak pro jednotlivce, tak i organizace, aby následovali již zavedené modely.

V roce 2009, jenž je Evropským rokem tvořivosti a inovací, byla ocenění Programu celoživotního učení udělena projektům spolupráce a mobility a sítím v rámci programů Comenius, Erasmus, Leonardo da Vinci, Grundtvig, Jazyky a ICT, které v oblasti tvořivosti a inovací dosáhly výjimečných výsledků. Osmnáct evropských dobrých příkladů, které v této brožuře uvádíme, obdrželo buď zlatou, stříbrnou nebo bronzovou cenu.

Comenius Školní vzdělávání

5

Multilaterální projekty Comenius jsou zaměřené na rozvoj, podporu a šíření nejlepších vzdělávacích praktik ve školách. K jejich hlavním výsledkům patří nové přípravné kurzy pro učitele, metodické postupy a nové učební osnovy pro počáteční přípravu učitelů. Sítě Comenius podporují propojování vzdělávacích zařízení a organizací. Byly navrženy tak, aby prosazovaly inovační praktiky v tematických oblastech, jež jsou v evropském školním vzdělávání zvláště významné.

Učení učitelů

Barn- och ungdomsförvaltningen – Vedení dětí a mládeže
Karlstad, ŠVÉDSKO

Kvalita učitele je jedním z nejdůležitějších faktorů, jež podstatně ovlivňují výkon studentů. Tato síť posunuje roli učitele od statického a mechanického zajišťování výuky k dynamičtější účasti na celoživotním vzdělávání. Kromě metodických postupů probíhaly v rámci projektu konference, semináře a kurzy, které pomohly profesionálům osvojit si nové znalosti a dovednosti. Jejich inovativní myšlení přispívá k úspěšné transformaci vzdělávání na evropské úrovni.

<http://www.learningteacher.org/>

DAF Südost – Síť pro podporu výuky němčiny jako cizího jazyka

Ellinogermaniki Agogi – Řecko-německá jazyková škola
Pallini Attikis, ŘECKO

DAF Südost je internetová virtuální komunita pro učitele němčiny jako cizího jazyka v jižní, jihovýchodní a východní Evropě. Poskytuje učitelům novou inspiraci a zpřístupňuje výukové materiály podporující rozvoj jejich tvořivosti a inovačních postupů v každodenní výuce. Tato platforma se nadále rozvíjí. Pro učitele se stala hodnotným zdrojem a okruh jejich uživatelů a členů dalece překročil původní cílové země.

<http://www.daf-netzwerk.org/>

ZLATÝCH 5: Vzdělávací intervence

Universidad de Sevilla
Sevilla, ŠPANĚLSKO

Žáci mají často pocit, že do školy chodí z povinnosti a že pro ně nemá žádnou cenu. Projekt Golden 5 (Zlatých 5) pomáhá učitelům formou inspirativní atmosféry ve třídě zvyšovat u žáků motivaci. Navrhuje, jak obracet obtížné situace ve třídách ve výhodu, jak úspěšně řešit rozmanitost, nedostatek motivace a další problémy. Projekt vyvinul řadu pracovních nástrojů a vybuodoval úspěšnou síť, ve které si učitelé mohou vyměňovat své zkušenosti a nacházet novou motivaci. Školící kurz Golden 5 funguje od roku 2005.

<http://www.golden5.org/>

Erasmus Vysokoškolské vzdělávání

- 6 | Program Erasmus je známý tím, že nabízí příležitosti jednak ke studiu, jednak k pracovním stážím v jiných evropských zemích. Pomáhá nejen studentům, ale i profesorům a podnikovým a univerzitním zaměstnancům, kteří mají zájem vyučovat či absolvovat školení v zahraničí. Program financuje také tematické sítě a projekty zaměřené na rozvoj osnov v rámci společných témat spolupráce, do nichž je zapojen bezpočet institucí vyššího vzdělání z celé Evropy. Vzájemná výměna zkušeností jim pomáhá při rozvoji inovací a přináší jim mnohé další výhody.

CLIOHnet – Nové vazby pro historické perspektivy v evropské kultuře

Università di Pisa
Pisa, ITÁLIE

CLIOHnet je moderní síť zaměřující se na oblast historie a spojující více než osmdesát univerzit a dalších partnerů z celé Evropy. Výsledná práce, založená na podpoře kritického přístupu k historii, přináší neobyčejný užitek jak akademikům, tak posluchačům všech věkových skupin, jakož i všem evropským občanům. Projekt umožnil také vznik online výzkumné sítě CLIOHRES.net, v rámci které byla vybudována knihovna historických poznatků, jež vnáší do historie Evropy nové nadnárodní rozměry.

<http://www.clloh.net/>

Lepší příležitost získat zaměstnání s programem Erasmus

Univerzita v Kalábrii
Arcavacata di Rende, ITÁLIE

Univerzita se zaměřuje na boj s extrémně vysokou nezaměstnaností mladých lidí v jižní Itálii a v rámci programu Erasmus vysílá své studenty především na pracovní stáže v podnicích. Oddělení mezinárodních vztahů ve spolupráci s dalšími devíti italskými univerzitami aktivně podporuje pracovní stáže v zahraničí financované programem Erasmus. V rámci projektu byla vytvořena databáze evropských podniků a zprostředkovatelů práce, jež usnadňuje vyhledávání volných míst v ostatních evropských zemích.

<http://www.unical.it/>

Mobilita v rámci programu Erasmus a program Mládež v akci

Univerzita Akdeniz
Antalya, TURECKO

Do programu Erasmus se tato turecká univerzita zapojila na přelomu let 2003 a 2004 a od té doby uzavřela již 180 bilaterálních dohod s dalšími evropskými institucemi vyššího vzdělání umožňujícími mobilitu studentů a učitelů. Univerzita provozuje proaktivní kancelář mezinárodních vztahů, která podporuje výměnu studentů a také čerpá ze zkušeností studentů, kteří se v rámci programu EU Mládež v akci zapojili do evropské dobrovolnické služby.

<http://www.akdeniz.edu.tr/>

Grundtvig Vzdělávání dospělých

Program Grundtvig se zaměřuje na výukové a studijní potřeby lidí zapojených do vzdělávání dospělých. Instituce a organizace z účastnických zemí si prostřednictvím multilaterálních projektů a sítí vyměňují své poznatky a zkušenosti a posilují vazby mezi různými účastníky z celé Evropy, jež se věnují vzdělávání dospělých. Výsledkem této nadnárodní spolupráce jsou inovační produkty a metody nesporné evropské hodnoty v oblasti vzdělávání dospělých.

| 7

Inkluzivní výukový materiál pro dospělé: Romové

**Dromo Kotar Mestipen – Asociace romských žen
Barcelona, ŠPANĚLSKO**

Projekt EducaRom usiluje o vymýcení nerovnosti ve společnosti, zejména pak nerovného přístupu k ženám, a vzdělávání využívá jako prostředek k překonání diskriminace a vyloučení. Tento výjimečný projekt připravil vůbec první výukové materiály šité na míru romským ženám. Autory těchto materiálů jsou romské ženy z organizací z různých členských států EU. Prostor pro výměnu a dialog pomohl těmto ženám, aby ve společnosti získaly silnější hlas.

<http://www.dromkotar.org/>

e-vzdělávání při pobytu v nemocnici

**Die Berater – Unternehmensberatungs GmbH/Poradci
Vídeň, RAKOUSKO**

Projekt „e-vzdělávání při pobytu v nemocnici“ se zaměřuje na pedagogy pro dospělé, na podporovatele e-vzdělávání a manažery zdravotnických zařízení, kteří mají zájem rozvíjet vzdělávací aktivity u dlouhodobě hospitalizovaných pacientů. Prostřednictvím počítačů se pacienti mohou vzdělávat nezávisle na čase a místě, jež jsou charakteristické pro tradiční vzdělávání, které vyžaduje osobní účast, zatímco s pomocí virtuálních nástrojů se pacienti mohou účastnit společných vzdělávacích aktivit. Takovéto aktivity pomáhají pacientům lépe zvládat izolaci a usnadňují jejich opětovné začlenění do normálního života.

<http://www.ehospital-project.net/partners.htm>

EMMA – Evropská síť pro motivační matematiku pro dospělé

**VOX – Nasjonalt Senter for Læring i Arbeidslivet/Národní centrum pro vzdělávání při zaměstnání
Oslo, NORSKO**

V každodenním životě se často vyskytují situace, a to nejen při práci, kdy jsou zapotřebí matematické dovednosti. Nedostatečné základní dovednosti v počtech jsou však pro mnoho dospělých v Evropě stále typické. Projekt EMMA významně přispěl k řešení tohoto problému. Kromě zvýšení povědomí o těchto otázkách poskytl vědcům, odborníkům a politikům platformu, kde se mohou setkávat, diskutovat a nalézat nejlepší strategie pro podporu znalostí v oblasti numerické gramotnosti u dospělé evropské populace.

<http://www.statvoks.no/emma/>

Leonardo da Vinci Odborné vzdělávání a odborná příprava

8 |

Multilaterální projekty Leonardo da Vinci podporují výměnu lidí a rozvoj a zavádění inovací v oblasti odborného vzdělávání a přípravy (VET). Zatímco tyto projekty mají nesporný vliv na kvalitu a transparentnost národních systémů vzdělávání a odborné přípravy, zavádění inovací se daří díky vzájemnému obohacování a diferencovaným tvůrčím postupům nejrůznějších partnerů z celé Evropy. Tyto projekty jsou prospěšné i pro podniky, sociální partnery a další představitele pracovního života.

Evropská síť pro výměnu pedagogů odborných cirkusových škol (FEDEC)

École Supérieure des Arts du Cirque
Brusel, BELGIE

V rámci tohoto projektu byla pro cirkusové umělce a jejich studenty organizována na evropské úrovni řada workshopů. Výměna osvědčených praktik umožnila vznik mimořádného školicího programu sestávajícího ze sedmi modulů, které jsou podporovány řadou pedagogických filmů. Každý modul se kromě technických aspektů různých cirkusových disciplín věnuje i bezpečnosti a výstroji. Produkty projektu slouží jako užitečné nástroje nejen pro všechny učitele a trenéry cirkusového umění, ale i pro zájemce z řad sportovních pedagogů.

<http://www.fedec.net/>

POOLS – Vytváření otevřených online vzdělávacích systémů

Sabhal Mòr Ostaig – Scotland's Gaelic College
Slèite, Velká Británie

V rámci projektu Pools vznikla virtuální internetová komunita pro učitele jazyků působících v oblasti odborného vzdělávání a přípravy, jenž poskytuje pedagogům tvůrčí a inovační materiály založené na informačních a komunikačních technologiích, které jsou zaměřeny zejména na méně rozšířené jazyky, jako jsou litevština, baskičtina a galština. Materiály na webových stránkách jsou volně přístupné bez omezení autorskými právy a podporují vzájemné obohacování v této oblasti. Mohou být přizpůsobeny potřebám jednotlivců a v neposlední řadě inspirují učitele, aby své hodiny nestavěli pouze na učebnicích a nebáli se experimentovat s novými výukovými nástroji.

<http://www.languages.dk/>

Smectra.net – Konzultační a školicí síť pro malé a střední podniky

Overpar Solutions Est. – koordinátor
Schaan, LICHTENŠTEJNSKO

Projekt Smectra.net podporuje e-vzdělávání v malých a středních podnicích. Inovace a tvořivost projektu spočívají ve využitelnosti a praktické hodnotě šestistupňového konceptu, zahrnujícího analýzu, tvorbu návrhů, plánování, zavádění, akcí a vyhodnocení. Projekt je znamenitým příkladem toho, jak jednoduché řešení může mít trvalý dopad na strategicky významné cílové skupiny a sektory.

<http://www.smectra.net/>

Každodenní život Evropanů má stále více mezinárodní charakter, což rovněž znamená intenzivnější kontakt s nejrůznějšími jazyky. Jazykové multilaterální projekty se snaží zvýšit povědomí o důležitosti jazykových dovedností a propagovat „mnohojazyčnost“ jako most k ostatním lidem, zemím a kulturám. V rámci těchto projektů vznikají moderní jazykové vzdělávací materiály včetně online kurzů a nástrojů pro jazykové testování. Projekty podporují jazykovou informovanost a také přístup k jazykovým vzdělávacím zdrojům.

Bezbariérové učení jazykům – přístup navržený pro dospělé s poruchami učení

Sverigefinska folkhögskolan – Institut vzdělávání dospělých
Haparanda, ŠVÉDSKO

Tento projekt vyvinul způsob výuky angličtiny jako cizího jazyka pro dospělé s intelektuálními omezeními nebo s poruchami učení. „Angličtina bez hranic“ se hodí jak pro lidi, kteří angličtinu potřebují ve svém zaměstnání, tak pro ty, kteří se jí učí pro zábavu, nebo kteří chtějí být při pobytu v zahraničí schopni komunikace. Jedná se o velmi flexibilní kurz, který zohledňuje specifické vzdělávací potřeby této skupiny studentů.

<http://www.englishwithoutfrontiers.com/>

EUROMOBIL II

Université Michel de Montaigne Bordeaux 3
Pessac, FRANCIE

Projekt poskytuje interaktivní multimediální materiál pro studium češtiny, francouzštiny, polštiny, portugalštiny a rumunštiny na základě video nahrávek v těchto jazycích. Je přizpůsoben studentům s různou úrovní znalostí jazyka a těm, kteří se chystají na výměnný pobyt do zahraničí, nabízí možnost efektivní přípravy.

<http://www.euro-mobil.org/>

Mission Europe – Online poznávání jiných kultur

Radio France Internationale
Paříž, FRANCIE

Tento projekt zavádí tvůrčí formou studenty do světa jazyků, ve kterém se musejí identifikovat s počítačovým hráčem, jenž se spolu s virtuálními hrdiny podílí na společných operacích ve Francii, Polsku a Německu. „Mission Europe“ je znamenitým příkladem, jak lze pomocí technologie podporovat kulturní povědomí a jazykovou rozmanitost.

<http://www.missioneurope.eu/>

Informační a komunikační technologie (ICT)

10 |

Informační a komunikační technologie (ICT) mají ohromný potenciál podporovat schopnost tvořit a inovovat. ICT vyvíjí nové vzdělávací metody, jež mimo jiné zahrnují simulace a učení na základě zkušenosti a objevování, čímž motivují a získávají nové studenty a odstraňují „digitální bariéry“ mezi těmi, kteří mají přístup k technologiím a odpovídající znalosti, a těmi, kdo takový přístup a znalosti nemají.

Řešení konfliktů prostřednictvím kulturní tvorby

Humak University of Applied Sciences
Helsinky, FINSKO

Tento projekt uplatňuje inovativní postupy v rámci distančního studia za použití „divadla utlačovaných“ vynalezeného ředitelem brazilského divadla, Augustem Boalem. Online vzdělávací platforma, jejíž součástí jsou i videokonference a výukové materiály založené na divadelních představeních, funguje jako „divadlo fórum“, ve kterém na sebe diváci přímo působí a mění zápletku hry. Projekt umožnil spojení znalostí učitelů z uměleckých fakult se znalostmi odborníků na ICT. Výsledné produkty jsou k dispozici v devíti jazycích.

<http://www.actandchange.eu/>

EU-HOU – Dotkněte se vesmíru, Evropa. Interaktivní astronomie do tříd

Université Pierre et Marie Curie
Paříž, FRANCIE

Projekt EU-HOU vyvinul praktické nástroje pro studium vesmíru s cílem probudit zájem o matematiku a vědu. Projektu se podařilo učinit ze vzorců a výpočtů atraktivní materiál pro mladší žáky. Žáci nyní mohou zažít nadšení z objevování pomocí systémů webových kamer, rádiových teleskopů a celosvětové sítě optických teleskopů propojených přes internet.

<http://www.euhou.net/>

E-VOCAL – e-vzdělávání v hlasové výuce/učení písni

Waldig Winterbacher Operasvoice OEG
Vídeň, RAKOUSKO

Tento projekt ukazuje, jak efektivní využití ICT může přispět k budování mostů mezi technologiemi a uměním. E-vzdělávací kurzy, které mohou využívat hudební univerzity, konzervatoře, školy i centra pro vzdělávání dospělých, byly navrženy tak, aby nezávisle na čase a prostoru poskytovaly podporu učitelům i studentům klasického zpěvu. Z webových stránek si každý může stáhnout video soubor s libovolnou árií, a simulovat tak živou zkoušku, při které mohou studenti cvičit zpěv podle interpretace a rytmu virtuálního dirigenta.

<http://www.e-vocal.com/>

Europe Direct je služba, která vám pomůže odpovědět na otázky týkající se Evropské unie

Bezplatná telefonní linka (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Někteří operátoři mobilních sítí neumožňují přístup k číslům 00800 nebo mohou tyto hovory účtovat.

Mnoho doplňujících informací o Evropské unii je k dispozici na internetu. Můžete se s nimi seznámit na evropském serveru (<http://europa.eu>).

Katalogové údaje jsou uvedeny na konci této publikace.

Lucemburk: Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2009

© Evropská společenství, 2009

Kopírování je povoleno pouze se souhlasem autora.

Printed in Belgium

Vytištěno na neběleném papíře

Evropská komise

Program celoživotního učení, Tvořivost a inovace: Dobré příklady v Evropě

2009 — 12 s. — 21,0 × 21,0 cm

ISBN 978-92-79-11533-2

Jak získat publikace EU

Publikace na prodej:

- prostřednictvím EU Bookshopu (<http://bookshop.europa.eu>);
- u vašeho knihkupce – uveďte název, vydavatele a/nebo číslo ISBN;
- obraťte se přímo na některého z našich obchodních zástupců. Jejich kontaktní údaje najdete na <http://bookshop.europa.eu> nebo je získáte zasláním faxu na číslo +352 2929-42758.

Bezplatné publikace:

- prostřednictvím EU Bookshopu (<http://bookshop.europa.eu>);
- na zastoupeních nebo delegacích Evropské komise. Jejich kontaktní údaje najdete na <http://ec.europa.eu/> nebo je získáte zasláním faxu na číslo +352 2929-42758.

Další informace najdete na následujících webových stránkách Programu celoživotního učení:

<http://ec.europa.eu/llp>

Úřad pro úřední tisky

Publications.europa.eu

ISBN 978-92-79-15333-2

9 789279 153332